

Position paper: rondetafelgesprek Klimaatakkoord, onderdeel Elektriciteit
(3 april, 12:00-14:00)

Inleiding

Op 3 april spreekt FME, de ondernemersorganisatie van de Nederlandse technologische industrie, tijdens het rondetafelgesprek Klimaatakkoord over het belang van een betrouwbare, betaalbare en duurzame elektriciteitsvoorziening. In deze position paper licht FME haar belangrijkste standpunten toe op weg naar de toekomstige elektriciteitsvoorziening van Nederland.

1. Systeemintegratie belangrijk voor kosteneffectiviteit

In de huidige opzet van het Klimaatakkoord is naar de mening van FME nog teveel in hokjes gedacht. Hierdoor zijn de opgaves van de industrie, gebouwde omgeving, mobiliteit en energieproductie nog onvoldoende met elkaar verbonden waardoor synergievoordelen worden gemist. Neem bijvoorbeeld het ECOVAT-project. In dit project worden ondergrondse warmtevaten ontwikkeld waarin lokaal duurzame energie wordt opgeslagen. Berenschot heeft uitgerekend dat een kwart van de Nederlandse woningen van de opgeslagen energie kan profiteren. Dit scheelt 380 tot 650 miljoen euro op jaarbasis, omdat minder investeringen nodig zijn in netverzwaring¹. Dit voorbeeld laat zien dat er in de energietransitie grote onderlinge afhankelijkheden zijn tussen sectoren. Een integrale cross sectorale benadering is daarom noodzakelijk voor een kosteneffectieve transitie.

- *FME vraagt uw Kamer om bij de uitwerking van de definitieve klimaatplannen voldoende aandacht te besteden aan de cross sectorale effecten van klimaatvoorstellen.*

2. Samen met duurzame energie ook de groei van flexibiliteit stimuleren

In 2030 zal ons elektriciteitsaanbod voor 80% bestaan uit zonne- en windenergie, dit terwijl nieuwe aansluitingen voor duurzame energie momenteel geen doorgang vinden door krapte op het elektriciteitsnet. We moeten daarom kijken naar slimme oplossingen zoals energieopslag en -conversiecapaciteit. Deze technologie helpt ons om verzekerd te zijn van voldoende duurzame energie, ook wanneer de zon niet schijnt of wanneer het minder hard waait. En er wordt voorkomen dat duurzame energie die is opgewekt, maar die tijdens piekmomenten niet kan worden opgenomen, verloren gaat. FME vindt dat we volop moeten inzetten op energieopslag. Daarom heeft het FME-platform Energy Storage NL recentelijk het nationaal actieplan Energieopslag en Conversie 2019 gelanceerd².

- *Om de kansen van energieopslag te verzilveren, stelt het actieplan dat: (1) netbeheerders voorrang moeten verlenen aan zonne- en windparken die gebruik maken van energieopslagsystemen, (2) de dubbele heffing op energieopslag definitief verdwijnt en (3) dat de onrendabele top van energieopslag wordt gesubsidieerd.*

3. Multimodale infrastructuur voor een flexibel energiesysteem

De energietransitie is omgeven met grote onzekerheden. Wordt waterstof de dominante energiedrager, of gaan we volledig elektrificeren? Gaat de gebouwde omgeving massaal over op (rest)warmtenetten of gaat alles van het gas af en op elektrisch?. Eén ding weten we zeker: het

¹ <https://www.ecovat.eu/nieuws/minder-kosten-netverzwaring-en-piekcentrales-per-ecovat-project-a-17-tj-een-jaarlijkse-besparing-tussen-de-e-97-000-en-e-167-000/>

² <https://www.fme.nl/nl/system/files/publicaties/FME%20Energy%20Storage%20NL%20Nationaal%20Actieplan.pdf>

grootschalig en goedkoop converteren van energie van de ene energiedrager naar de ander zal in belangrijke mate de flexibiliteit – en daarmee de robuustheid – van ons toekomstige energiesysteem bepalen. Kijk naar de industrie die steeds vaker van meerdere energiebronnen gebruik zal maken, bijvoorbeeld met boilers die zowel op elektriciteit als op gas werken. Zo kan de industrie CO₂-uitstoot beperken, maar ook flexibiliteit bieden aan het energiesysteem. Voor de verduurzaming van de industrie is het van groot belang dat zij snel kunnen aansluiten op een infrastructuur die zowel elektronen, gas als warmte kan transporteren, ook wel een multimodale infrastructuur genoemd.

- *FME vraagt uw Kamer om de bestaande gasinfrastructuur te behouden en te onderzoeken op welke manier deze kan worden omgezet richting een multimodale infrastructuur.*

4. Waterstofeconomie versnellen

FME-leden zijn volop bezig met opzetten van waterstofprojecten. Zo presenteerde Remeha recentelijk de eerste waterstofketel, ontwikkelt VDL een voertuig waarbij batterijen worden bijgeladen op basis van waterstof en onderzoekt Tata Steel de opties om de grootste Europese waterstoffabriek te bouwen. Om de kostprijs van groene waterstofproductie concurrerend te maken met grijze en blauwe waterstof moet er een gerichte programmatische aanpak komen net als destijds bij Wind op Zee. Een eerste stap om te komen tot een programmatische aanpak is het toevoegen van een aparte categorie ‘waterstof’ in de SDE⁺⁺-regeling

- *FME voorziet dat waterstof al voor 2030 een grote rol kan spelen in de Nederlandse energietransitie. Wij pleiten daarom voor een aparte categorie ‘waterstof’ in de SDE⁺⁺-regeling.*

5. Digitale transformatie energiesysteem voortvarend oppakken.

FME verwacht dat de rol van data in de energietransitie steeds belangrijker gaat worden. Neem bijvoorbeeld FME-lid ABB die via data het gebruik van verwarmingen, verlichtingen en koelingen monitort, opslaat en aanstuurt. Hierdoor wordt (duurzame) elektriciteit veel efficiënter ingezet. Digitalisering en slimme algoritmes helpen ons daarnaast om energie met elkaar uit te wisselen. FME-lid Spectral Energy heeft samen met Alliander een blockchain-gedreven platform opgezet dat energiehandel voor inwoners binnen kleine gemeenschappen faciliteert. Het gebruik van data levert volop kansen op voor sectoren als de gebouwde omgeving, industrie en mobiliteit.

- *FME pleit voor een actieagenda ‘Digitalisering en de Energietransitie’, waarin o.a. de kansen en risico’s van digitalisering voor diverse sectoren in kaart worden gebracht en concrete acties worden benoemd om verdere stappen op het gebied van digitalisering mogelijk te maken.*

Conclusie

De Nederlandse energietransitie is niet alleen een maatschappelijke opgave, maar ook een kans om onze economie te versterken door deze te verduurzamen. We moeten daarom volop inzetten op het ontwikkelen en opschalen van Nederlandse innovaties, het slim en flexibel maken van het energiesysteem en het toevoegen van de juiste prikkels die investeringen in een duurzame energievoorziening uitlokken.